

Bruksela, 13 sierpnia 2026 r.
(OR. en)

12395/26
ADD 1

PROCIV 165
COHAFA 69
COJUR 45

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	27 lipca 2026 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2026) 401 annex
Dotyczy:	ZAŁĄCZNIK do zalecenia dotyczącego decyzji Rady upoważniającej Komisję Europejską do uczestnictwa w imieniu Unii Europejskiej w negocjacjach w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczących umowy międzynarodowej w sprawie ochrony osób w przypadku klęsk i katastrof

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2026) 401 final.

Zał.: COM(2026) 401 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 28.7.2026 r.
COM(2026) 401 final

ANNEX

ZAŁĄCZNIK

do

zalecenia dotyczącego decyzji Rady

upoważniającej Komisję Europejską do uczestnictwa w imieniu Unii Europejskiej w negocjacjach w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczących umowy międzynarodowej w sprawie ochrony osób w przypadku klęsk i katastrof

ADDENDUM

WYTYCZNE NEGOCJACYJNE DOTYCZĄCE UMOWY MIĘDZYNARODOWEJ W SPRAWIE OCHRONY OSÓB W PRZYPADKU KLĘSK I KATASTROF

Co się tyczy procesu negocjacji, UE powinna dążyć do tego, by był on otwarty, integracyjny i przejrzysty oraz oparty na współpracy w dobrej wierze.

Jeśli chodzi o ogólne cele negocjacji, cele UE powinny być następujące:

(1) Propagując prawa człowieka, prawo międzynarodowe oraz przepisy i zasady zapisane w Karcie Narodów Zjednoczonych, konwencja ustanawia zasady skutecznej współpracy międzynarodowej w zakresie zarządzania klęskami i katastrofami, w szczególności gdy klęska lub katastrofa w sposób oczywisty przekracza możliwości danego państwa.

(2) Konwencja jest zgodna z zasadami ram z Sendai dotyczących ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych w latach 2015–2030¹, a główne ustalenia przeglądu śródkresowego ram z Sendai² zostały w pełni uwzględnione.

(3) Postanowienia konwencji są zgodne z ramami prawnymi UE w dziedzinie pomocy humanitarnej, a mianowicie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1257/962 przyjętym na podstawie art. 214 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), oraz z ramami prawnymi regulującymi wspieranie przez UE działań państw członkowskich w dziedzinie ochrony ludności zgodnie z art. 196 TFUE, a także z prawem wtórnym przyjętym na tej podstawie – decyzją 1313/2013/UE w sprawie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności. Postanowienia te są również zgodne z zasadami wspólnego komunikatu Komisji i Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa z dnia 27 maja 2026 r.³

(4) Postanowienia konwencji są zgodne z międzynarodowymi zobowiązaniami UE i jej państw członkowskich.

(5) Postanowienia konwencji zapewniają odpowiednią równowagę między ochroną ludności dotkniętej klęską żywiołową poprzez poszanowanie jej praw i zaspokojenie jej podstawowych potrzeb z jednej strony, a pełnym poszanowaniem zasady suwerenności terytorialnej państw z drugiej strony, co oznacza, że za zapewnienie pomocy w przypadku klęski lub katastrofy główną odpowiedzialność ponoszą poszkodowane państwa.

(6) Konwencja jest zgodna z zasadami humanitarnymi neutralności, bezstronności, humanitaryzmu i niezależności, które muszą być promowane i w pełni przestrzegane również w kontekście pomocy w przypadku klęsk lub katastrof, jak zapisano w Konsensusie europejskim w sprawie pomocy humanitarnej⁴.

(7) W tekście konwencji określono, że w przypadku konfliktu zbrojnego przepisy dotyczące tych samych kwestii należy w miarę możliwości interpretować w taki sposób, aby stworzyć jeden zestaw zgodnych zobowiązań. W przypadku niemożliwych do pogodzenia sprzeczności

¹ Rezolucja 69/283 przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 3 czerwca 2015 r.

² Przegląd śródkresowy ram z Sendai – główne ustalenia.

³ [Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego i Rady](#) „Obrona wartości, stymulowanie reform, wywieranie wpływu: operacje humanitarne UE w zmieniającym się porządku światowym, JOIN(2026)25 final, 27 maja 2025 r.

⁴ Wspólne oświadczenie Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie, Parlamencie Europejskim i Komisji (2008/C 25/01).

międzynarodowe prawo humanitarne ma pierwszeństwo jako *lex specialis* i żadnego z postanowień konwencji nie można odczytywać ani interpretować jako mającego wpływ na międzynarodowe prawo humanitarne. Jednocześnie nie wyklucza się *a priori* stosowania konwencji, w szczególności biorąc pod uwagę przypadki złożonych sytuacji kryzysowych, w których klęska lub katastrofa ma miejsce na obszarze, na którym rozgrywa się konflikt zbrojny.

Jeśli chodzi o treść negocjacji, cele UE powinny być następujące:

(8) Zakres konwencji obejmuje wszystkie etapy zarządzania klęskami i katastrofami, w tym zapobieganie, gotowość i reagowanie, oraz promuje współpracę międzynarodową w zakresie zarządzania klęskami i katastrofami, w szczególności w odniesieniu do klęsk i katastrof, które mają poważne skutki transgraniczne lub przekraczają krajowe zdolności reagowania danego państwa.

(9) W postanowieniach konwencji w pełni uznaje się znaczenie zaspokojenia podstawowych potrzeb dotkniętej kryzysem ludności przy jednoczesnym poszanowaniu jej praw podstawowych i zachowaniu równowagi między tymi dwoma uzupełniającymi się podejściami.

(10) Konwencja zawiera definicje klęsk i katastrof, umożliwiając zaradzenie negatywnym konsekwencjom danego zdarzenia dla dotkniętych nim osób, niezależnie od źródła klęski lub katastrofy. Definicja pozwala uniknąć wszelkich niejasnych lub nadmiernie wysokich progów stosowania postanowień konwencji i wśród potencjalnych negatywnych skutków klęski lub katastrofy uwzględnia szkody w dobrach kultury.

(11) Postanowienia konwencji są w pełni zgodne z Wytocznymi na temat Wykorzystania Aktywów Obrony Wojskowej i Cywilnej przy udzielaniu pomocy w przypadku kataklizmów⁵, w których uznano, że aktywa te mogą być wykorzystywane wyłącznie w sytuacji, gdy nie istnieje porównywalna alternatywa cywilna i jedynie wykorzystanie zasobów wojskowych może zaspokoić krytyczną potrzebę humanitarną.

(12) Definicja podmiotów udzielających pomocy zawiera odniesienie do organizacji integracji regionalnej, uznając tym samym rolę takich organizacji jak UE w zapewnianiu wsparcia w zarządzaniu klęskami i katastrofami.

(13) Definicja pomocy zewnętrznej jest szeroka i obejmuje wiedzę fachową.

(14) Konwencja wyraźnie stanowi, że w reagowaniu na klęski i katastrofy należy przestrzegać czterech zasad humanitarnych: neutralności, bezstronności, humanitaryzmu i niezależności. Nadrzędnym celem instrumentu jest ochrona osób dotkniętych klęską lub katastrofą, których prawa muszą być przestrzegane, a podstawowe potrzeby muszą zostać zaspokojone, z uwzględnieniem szczególnej sytuacji osób nieproporcjonalnie dotkniętych klęską żywiołową, w tym osób doświadczających dyskryminacji z wielu przyczyn jednocześnie i dyskryminacji krzyżowej, oraz ze zwróceniem szczególnej uwagi na prawa i potrzeby kobiet, dzieci, osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

(15) Konwencja nakłada na państwa obowiązek współpracy między sobą oraz z odpowiednimi międzynarodowymi organizacjami rządowymi i pozarządowymi na wszystkich etapach zarządzania klęskami i katastrofami, w tym zmniejszania związanego z nimi ryzyka, w celu odpowiedniego reagowania na rosnącą liczbę, złożoność i intensywność klęsk i katastrof. Państwa dotknięte klęską lub katastrofą mają obowiązek zwrócić się

⁵ Wytoczne na temat Wykorzystania Aktywów Obrony Wojskowej i Cywilnej przy udzielaniu pomocy w przypadku kataklizmów z listopada 2007 r.

o pomoc zewnętrzną, jeżeli klęska lub katastrofa w sposób oczywisty przekracza ich możliwości. Konwencja zawiera również obszerny i niewyczerpujący wykaz form współpracy.

(16) Konwencja nakłada na państwa obowiązek zmniejszenia ryzyka występowania klęsk lub katastrof za pomocą odpowiednich środków.

(17) Postanowienia konwencji wyraźnie wspominają o spoczywającym na państwie dotkniętym klęską lub katastrofą obowiązku ochrony osób poszkodowanych i udzielenia pomocy, co pociąga za sobą obowiązek zapewnienia terminowego i skutecznego udzielenia pomocy oraz umożliwienia dostępu do pomocy zewnętrznej osobom potrzebującym. Chociaż państwo dotknięte klęską lub katastrofą ma prawo do obwarowania świadczenia pomocy zewnętrznej warunkami, biorąc pod uwagę prawa i potrzeby ludności dotkniętej klęską lub katastrofą, przepisy wyraźnie stanowią, że poszkodowane państwo nie może arbitralnie wstrzymywać zgody na oferty pomocy zewnętrznej. Przepisy te stanowią również, że poszkodowane państwo musi ułatwiać udzielanie pomocy oraz chronić personel niosący pomoc w przypadku klęsk lub katastrof oraz przeznaczone do tego celu towary i sprzęt.

(18) Konwencja zawiera minimalne zasady proceduralne skutecznej współpracy międzynarodowej zapewniające sprawne wycofywanie pomocy zewnętrznej.

Jeśli chodzi o funkcjonowanie konwencji, cele UE powinny być następujące:

(19) Konwencja powinna chronić istniejące instrumenty na poziomie międzynarodowym i regionalnym oraz bieżącą współpracę międzynarodową w zakresie pomocy w przypadku klęsk żywiołowych. W szczególności państwa członkowskie UE powinny nadal być w stanie stosować przepisy UE w swoich wzajemnych stosunkach.

(20) Konwencja przewiduje prosty i odpowiedni mechanizm zapewniający jej wdrożenie oraz przewiduje postanowienia końcowe, w tym podpisanie, ratyfikację, przyjęcie, zatwierdzenie i przystąpienie, wejście w życie, zmianę, zawieszenie, wypowiedzenie oraz depozytariusza i języki.

(21) Konwencja zapewnia skuteczny udział i współpracę wszystkich odpowiednich zainteresowanych stron, w tym organizacji pozarządowych i innych organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w celu wsparcia jej wdrażania.

(22) Konwencja umożliwia UE stanie się jej stroną i udział w mechanizmie rozstrzygania sporów.

Ogólnie, negocjacje powinny przebiegać następująco:

(23) Komisja powinna dążyć do zapewnienia spójności konwencji z odpowiednimi przepisami i politykami UE, a także ze zobowiązaniami UE wynikającymi z innych stosownych umów wielostronnych.

(24) Komisja powinna prowadzić negocjacje w imieniu UE w kwestiach, które zgodnie z Traktatami wchodzą w zakres jej uprawnień.

(25) Negocjacje, w tym każda runda negocjacji, muszą być przygotowane z wyprzedzeniem. W tym celu Komisja powinna poinformować Radę o planowanym harmonogramie i kwestiach będących przedmiotem negocjacji oraz jak najszybciej przekazać stosowne informacje.

(26) Zgodnie z zasadą lojalnej współpracy Komisja i państwa członkowskie powinny ściśle współpracować w trakcie procesu negocjacyjnego, w tym poprzez regularne kontakty z ekspertami i przedstawicielami państw członkowskich w Nowym Jorku.

(27) W miarę możliwości sesje negocjacyjne powinno poprzedzać posiedzenie Grupy Roboczej ds. Międzynarodowego Prawa Publicznego mające na celu określenie kluczowych kwestii, sformułowanie opinii i udzielnie wskazówek, w tym, w stosownych przypadkach, formułowanie oświadczeń i zastrzeżeń.

(28) Po każdej sesji negocjacyjnej Komisja powinna składać Grupie Roboczej ds. Międzynarodowego Prawa Publicznego sprawozdanie z wyników negocjacji, w tym w formie pisemnej.

(29) Komisja powinna informować Radę i konsultować się z Grupą Roboczą ds. Międzynarodowego Prawa Publicznego w sprawie wszelkich istotnych kwestii, które mogą zostać podjęte w trakcie negocjacji.